

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
“Харківський авіаційний інститут”

Кафедра економічної теорії (№601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК

Філіп
(підпис)

Л.О. Філіпковська
(ініціали та прізвище)

« 30 » серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОBOB'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична економія

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузі знань:

05 «Соціальні та поведінкові науки»

07 «Управління та адміністрування»

28 «Публічне управління та адміністрування»

29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва галузі)

Спеціальності:

051 «Економіка»

071 «Облік і оподаткування»

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

073 «Менеджмент»

075 «Маркетинг»

076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

281 «Публічне управління та адміністрування»

292 «Міжнародні економічні відносини»

(код та найменування спеціальності)

Освітня програма:

Економіка підприємства

Облік і аудит

Фінанси і кредит

Менеджмент

Маркетинг

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Експертиза товарів та послуг

Економіка і організація підприємницької діяльності

Публічне управління та адміністрування

Міжнародна економіка

Міжнародний туристичний бізнес

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2019

Робоча програма з навчальної дисципліни «Політична економія» для студентів за **спеціальностями**: 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 281 «Публічне управління та адміністрування», 292 «Міжнародні економічні відносини», **освітніми програмами**: економіка підприємства; облік і аудит; фінанси і кредит; менеджмент; підприємництво, торгівля та біржова діяльність; експертиза товарів та послуг; економіка і організація підприємницької діяльності; маркетинг, публічне управління та адміністрування, міжнародна економіка, міжнародний туристичний бізнес.

30 серпня 2019 р, 16 с.

Розробники:

Ст. викладач кафедри економічної теорії А. М. Шведова

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри економічної теорії (№601)

Протокол № 1 від "30" серпня 2019 р.

Завідувач кафедри економічної теорії

д.е.н., професор

 О.Б. Жихор

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4	<p style="text-align: center;">Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u>,</p> <p style="text-align: center;"><u>07 «Управління та адміністрування»</u></p> <p style="text-align: center;"><u>28 «Публічне управління та адміністрування»</u></p> <p style="text-align: center;"><u>29 «Міжнародні відносини»</u> (шифр і найменування)</p> <p style="text-align: center;">Спеціальність <u>051 «Економіка»</u> <u>071 «Облік і оподаткування»</u> <u>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</u> <u>073 «Менеджмент»</u> <u>075 «Маркетинг»</u> <u>076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»</u> <u>281 «Публічне управління та адміністрування»</u> <u>292 «Міжнародні економічні відносини»</u> (код і найменування)</p> <p style="text-align: center;">Освітня програма <u>Економіка підприємства</u> <u>Облік і аудит</u> <u>Фінанси і кредит</u> <u>Менеджмент</u> <u>Маркетинг</u> <u>Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u> <u>Експертиза товарів та послуг</u> <u>Економіка і організація підприємницької діяльності</u> <u>Публічне управління та адміністрування</u> <u>Міжнародна економіка</u> <u>Міжнародний туристичний бізнес</u> (найменування)</p> <p style="text-align: center;">Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u></p>	Цикл загальної підготовки
Кількість модулів – 2		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2019/2020
Індивідуальне завдання – <u>написання реферату</u> (назва)		Семестр
Загальна кількість годин: кількість годин аудиторних занять – 48 год./ загальна кількість годин -120 год.		1-й
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год.; самостійної роботи студента – 4,5 год.		Лекції*
	32 годин	
	Практичні, семінарські*	
	16 годин	
	Лабораторні*	
	___ годин	
Самостійна робота	72 годин	
Вид контролю	модульний контроль, іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 48/72 год.

* Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: з'ясування загальних засад соціально-економічного розвитку суспільства в цілому та організації ринкового господарства зокрема, логіку функціонування ринкових відносин у конкретних господарських системах, суперечності підприємницького господарювання.

Завдання: розкриття соціально-економічної сутності суспільства та сутність його розвитку; визначення законів і принципів, які регулюють поведінку людей та їх відносини у процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання різноманітних благ; озброєння суспільства економічними знаннями, необхідними для прийняття правильних фундаментальних рішень.

Результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

- загальні засади суспільного виробництва та закономірності його розвитку;
- форми привласнення життєвих благ;
- форми господарювання;
- витрати виробництва та прибуток;
- сутність ринкової системи та закономірності її функціонування;
- закономірності відтворення суспільного продукту;
- господарський механізм в системі керованого суспільного виробництва;
- теоретичні основи світового господарства та економічні аспекти глобальних проблем.

вміти:

- на підґрунті знань системи економічних законів пояснювати процеси та явища в економічному житті суспільства;
- використовувати наукові докази для прийняття науково обґрунтованих рішень по економічних проблемам.

мати уявлення:

- про методи аналізу реальних економічних процесів;
- щодо аналізу суспільних процесів на мікро-, макро- і глобальному рівнях.

Міждисциплінарні зв'язки: історія економіки та економічної думки, мікроекономіка, макроекономіка, міжнародна економіка, міжнародні економічні відносини.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовний модуль 1 Загальні засади економічного розвитку. Основи ринку і суб'єкти ринкової економіки.

Тема 1. Предмет і метод політичної економії.

Виникнення та етапи розвитку політичної економії . предмет політичної економії. Метод політичної економії та її функції. Позитивна і нормативна політична економія. Політекономія і економікс.

Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці

Виробничі можливості суспільства і продукт виробництва: чинники виробництва та їх взаємодія; продукт виробництва.

Результативність факторів виробництва.

Тема 3. Економічні потреби та інтереси

Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреб. Закон зростання потреб. Корисність продукту. Закон спадної граничної корисності продукту.

Економічний інтерес, його сутність і функції. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Єдність і суперечності в системі інтересів.

Виробництво та проблеми задоволення зростаючих потреб суспільства.

Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закономірності її розвитку

Сутність та основні структурні елементи економічної системи. Продуктивні сили та виробничі відносини – основа економічної системи. Класифікація типів економічних систем та їх чинники.

Власність, її сутність та місце в економічній системі. Структура відносин власності. Тенденції в розвитку відносин власності.

Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші

Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне. Економічні та неекономічні блага. Товар і його властивості.

Альтернативні теорії вартості. Закон вартості його сутність і функції. Теоретичні концепції виникнення і сутності грошей. Грошовий обіг та його закони. Інфляція та її наслідки. Антиінфляційна політика держави.

Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата

Капітал як економічна категорія товарного виробництва. Наймана праця. Ціноутворення на ринку праці. Заробітна плата, як явище ринку. Економічна рента і трансфертний дохід в складі заробітної плати. Форми і системи заробітної плати.

Тема 7. Витрати виробництва і прибуток

Витрати виробництва як передумова виробництва. Теорії витрат виробництва. Структура затрат виробництва. Граничні витрати.

Прибуток як економічна категорія товарного виробництва. Норма прибутку і фактори, що на неї впливають.

Тема 8. Ринок його суть, функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення

Ринкове господарство як невід'ємна складова товарного виробництва. Риси структура та функції ринку. Інфраструктура ринку. Моделі ринку.

Сутність попиту і пропозиції; та фактори що на них впливають. Еластичність попиту і пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.

Конкуренція, її суть і економічні основи. Види економічної конкуренції. Методи конкурентної боротьби. Монополія: причини виникнення, суть та основні форми. Антимонопольна політика держави.

Тема 9. Домогосподарство в системі економічних відносин

Домогосподарство як суб'єкт ринкової економіки. Двоїста роль домогосподарства в економіці. Домогосподарство як постачальник ресурсів.

Доходи домогосподарства. Витрати домогосподарства. Розподіл доходів на особисте споживання, податки і заощадження. Місце домогосподарства в кругообігу продуктів, ресурсів і доходів.

Модульний контроль – виконання контрольно-модульної роботи №1.

Змістовний модуль 2 Економічне зростання і соціально-економічний прогрес. Світове господарство та міжнародні економічні відносини.

Тема 10. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток

Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Форми і види підприємств. Капітал підприємства. Кругообіг і оборот капіталу. Основний та оборотний капітал. Зношення основного капіталу. Амортизація.

Сутність підприємства і умови його існування. Види та функції підприємництва.

Валовий дохід, його сутність та структура. Підприємницький дохід. Значення прибутку в розвитку підприємництва.

Тема 11. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента

Ринкові відносини в аграрному секторі економіки. Аграрні відносини, їх зміст і особливості. Земельна рента, її сутність, види і механізм створення. Агропромислова інтеграція і агропромисловий комплекс. Ціна землі.

Особливості виробництва і реалізації продукції торгівлі. Торговий прибуток.

Економічні відносини у кредитно-банківській сфері. Ссудний капітал і процент. Банківський прибуток.

Тема 12. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми

Зміст, види та пропорції національного (суспільного) відтворення. Теоретичні моделі суспільного відтворення. Система національних рахунків: виникнення, зміст і цілі.

Концепції та принципи побудови системи національних рахунків. Основні макроекономічні показники СНР.

Тема 13. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою

Економічне зростання: зміст, типи і фактори. Концепції і моделі економічного зросту. Циклічність економічного розвитку як прояв нестабільності.

Класифікація економічних циклів за тривалістю. Нециклічні коливання економіки.

Зайнятість і сукупне відтворення робочої сили.

Безробіття, його зміст, причини, види і форми. Вплив безробіття на економіку.

Тема 14. Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції

Господарський механізм, його сутність та елементи. Господарський механізм: система управління економікою. Державне регулювання суспільного відтворення та його форми. Планування і програмування.

Необхідність, зміст, структура і функції фінансів. Фінансова система, державний бюджет. Бюджетний дефіцит і державний борг. Способи збалансування державного бюджету. Теорія оподаткування.

Необхідність, зміст і принципи функціонування кредиту. Форми і функції кредиту. Кредитна система та її структура.

Тема 15. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік

Закономірності та етапи розвитку капіталістичної системи. Економічна система капіталізму вільної конкуренції. Економічна система монополістичного капіталізму. Фінансово-монополістичний капіталізм. Економічна система сучасного капіталізму. Механізм функціонування сучасної змішаної економіки.

Соціалістична система та її еволюція. Механізм господарювання командно-адміністративної економіки.

Закономірності і особливості розвитку перехідних економік. Зміст і типи перехідних економік. Соціально-економічні перетворення у постсоціалістичних країнах на шляху до соціально-орієнтованої ринкової економіки.

Тема 16. Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин

Світове господарство, його сутність і структура. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства.

Форми міжнародних економічних відносин. Всесвітній ринок товарів і послуг. Сутність і форми міжнародного руху капіталів. Міжнародна міграція трудових ресурсів. Міжнародні валютно-фінансові відносини.

Тема 17. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України.

Сутність і класифікація глобальних проблем. Причини виникнення і загострення глобальних проблем. Шляхи подолання глобальних проблем.

Модульний контроль – виконання контрольно-модульної роботи №2.

Модуль 2.

Індивідуальне завдання (написання реферату)

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п (с.з.)	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1 Загальні засади економічного розвитку. Основи ринку і суб'єкти ринкової економіки.					
Тема 1. Предмет і метод політичної економії.	4	1	0	–	3
Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці	6	2	1	–	3
Тема 3. Економічні потреби та інтереси	6	1	1	–	4
Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закономірності її розвитку	6	2	1	–	3
Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші	6	2	1	–	3
Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата	7	2	1	–	4
Тема 7. Витрати виробництва і прибуток	6	2	1	–	3
Тема 8. Ринок його суть, функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення	6	1	1	–	4
Тема 9. Домогосподарство в системі економічних відносин	5	1	1	–	3
Модульний контроль (виконання контрольно-модульної роботи №1)	2	2			
Разом за змістовним модулем 1	54	16	8	–	30

1	2	3	4	5	6
Змістовний модуль 2 Економічне зростання і соціально-економічний прогрес. Світове господарство та міжнародні економічні відносини.					
Тема 10. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток	5	1	1	–	3
Тема 11 Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	7	2	1	–	4
Тема 12 Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми	7	2	1	–	4
Тема 13 Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою	6	2	1	–	3
Тема 14 Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції	6	1	1	–	4
Тема 15 Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік	7	2	1	–	4
Тема 16 Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин	7	2	1	–	4
Тема 17 Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України.	7	2	1	–	4
Модульний контроль (виконання контрольної роботи №1)	2	2			
Разом за змістовним модулем 2	54	16	8	–	30
Усього годин	108	32	16	–	60
Модуль 2					
Індивідуальне завдання (написання реферату)	12				12
Контрольний захід (іспит)					
Усього годин	120	32	16		72

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і метод політичної економії.	0
2	Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці	1
3	Економічні потреби та інтереси	1
4	Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закономірності її розвитку	1
5	Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші	1
6	Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата	1
7	Витрати виробництва і прибуток	1
8	Ринок його суть, функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення	1
9	Домогосподарство в системі економічних відносин	1
10	Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток	1
11	Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	1
12	Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми	1
13	Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою	1
14	Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції	1
15	Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік	1
16	Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин	1
17	Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України.	1
Разом:		16

6. Теми практичних занять

(навчальним планом не передбачено)

№ з/п	Назва теми	Кільк. год.
1		
2		

7. Теми лабораторних занять

(навчальним планом не передбачено)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і метод політичної економії.	3
2	Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці	3
3	Економічні потреби та інтереси	4
4	Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закономірності її розвитку	3
5	Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші	3
6	Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата	4
7	Витрати виробництва і прибуток	3
8	Ринок його суть, функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення	4
9	Домогосподарство в системі економічних відносин	3
10	Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток	3
11	Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	4
12	Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми	4
13	Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою	3
14	Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції	4
15	Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік	4
16	Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин	4
17	Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України.	4
	Індивідуальне завдання (написання реферату)	12
Разом:		72

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання з дисципліни «Політична економія» виконуються студентами самостійно при консультуванні викладачем.

Індивідуальна робота передбачає підготовку рефератів, доповідей.

Тематика індивідуальних завдань (рефератів).

1. Ринок і держава в сучасній економічній системі.
2. Проблеми саморегулювання та державного регулювання в ринковій економіці.
3. Відтворення і розвиток економічного потенціалу суспільства.
4. Товарно-грошові відносини в умовах соціалізму.
5. Сутність перехідної економіки: теорія і практика.
6. Фінансово-промислові групи на зламі XX-XXI ст.
7. Форми і методи соціального захисту населення.

8. Роль інвестицій в економічному зростанні.
9. Сутність господарського механізму і його структура.
10. Фінанси як інструмент економічного регулювання.
11. Механізм грошово-кредитного регулювання.
12. Антимонопольна політика держави: необхідність, сутність, значення.
13. Економічні моделі соціалізму: теорія і практика.
14. Проблеми відтворення в сучасній економіці України.
15. Економічне зростання та екологія: механізм розв'язання суперечностей в умовах НТР.
16. Світове господарство: сутність та етапи розвитку.
17. Антициклічна політика держави.
18. Фінанси як інструмент економічного регулювання.
19. Економічні відносини за умов капіталізму вільної конкуренції.
20. Інтернаціоналізація економічних відносин.
21. Циклічність економічного розвитку та прояви нестабільності.
22. Зайнятість і відтворення сукупної робочої сили.
23. Безробіття, його зміст та причини. Основні форми і види безробіття.
24. Необхідність та причини втручання держави в економіку.
25. Сутність і завдання державного регулювання економіки.
26. Методи державного регулювання економіки.
27. Необхідність, зміст, структура та функції фінансів.
28. Фінансова система і державний бюджет.
29. Теорія оподаткування.
30. Необхідність, зміст і принципи функціонування кредиту.

10. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники), написання рефератів.

11. Методи контролю

Проведення поточного контролю, письмового модульного контролю, фінальний контроль у вигляді іспита (усно).

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1 Розподіл балів, які отримують студенти (іспит)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (теми)	Сумарна кількість балів
Модуль 1			
Змістовний модуль I (Т1, Т2, Т3, Т4, Т5, Т6, Т7, Т8, Т9)			
1. Робота на лекціях та семінарських заняттях	1...2	Теми 1 і 2; 3 і 4; 5; 6 і 7; 8 і 9	5...10
2. Самостійна робота (відповідь на контрольні запитання або тематичне тестування)	1...2	Теми 1 і 2; 3 і 4; 5; 6 і 7; 8 і 9	5...10
3. Виконання контрольної модульної роботи № I			18...25

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль II (Т10, Т11, Т12, Т13, Т14, Т15, Т16, Т17)			
1. Робота на лекціях та семінарських заняттях	1...2	Теми 10 і 11; 12; 13; 14 і 15; 16 і 17	5...10
2. Самостійна робота (відповідь на контрольні запитання або тематичне тестування)	1...2	Теми 10 і 11; 12; 13; 14 і 15; 16 і 17	5...10
3. Виконання контрольно-модульної роботи № II			18...25
Модуль 2			
Виконання та захист індивідуального завдання (реферату)	4...10	1 реферат	4...10
Усього за семестр			60...100

Т1, Т2, ..., Т17 – теми змістових модулів

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту/заліку. Під час складання семестрового іспиту/заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту/заліку складається з двох теоретичних питань, максимальна кількість балів за кожне питання 50 балів, що складає в сумі 100 балів.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки: у результаті вивчення навчальної дисципліни політична економія студенти повинні знати:

- основні політ економічні категорії та економічні закони;
- загальні засади суспільного виробництва та закономірності його розвитку;
- соціально-економічний устрій суспільства та закономірності розвитку економічної системи;
- форми привласнення життєвих благ;
- форми господарювання;
- витрати виробництва та прибуток;
- сутність ринкової системи та закономірності її функціонування;
- закономірності відтворення суспільного продукту;
- господарський механізм в системі керованого суспільного виробництва;
- теоретичні основи світового господарства та економічні аспекти глобальних проблем.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки: у результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні вміти:

- на підґрунті знань економічних категорій та системи економічних законів пояснювати процеси та явища в економічному житті суспільства;
- використовувати наукові докази для прийняття науково обґрунтованих рішень по економічним проблемам.
- аналізувати реальні економічні процеси суспільного виробництва на мікро-, макро- і глобальному рівнях.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру:

Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру з дисципліни політичної економії визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Оцінка **«Відмінно»** (A): 90 – 100 балів виставляється за таких умов:

- 1) творчий підхід до засвоєного матеріалу, повнота і правильність виконання завдання;
- 2) вміння застосовувати різні принципи й методи в конкретних ситуаціях;
- 3) глибокий аналіз фактів і подій, спроможність прогнозування результатів від прийнятих рішень;
- 4) чітке, послідовне викладення відповіді на папері;
- 5) вміння пов'язати теорію і практику.

Оцінка **«Добре»** (B): 83 – 89 балів виставляється за наступних умов:

- 1) мають місце деякі непринципові помилки несуттєвого характеру у викладі відповідей при повних знаннях програмного матеріалу;
- 2) переважання логічних підходів перед творчими у відповідях на питання;
- 3) вміння пов'язати теорію з практикою.

Оцінка **«Добре»** (C): 75 – 82 балів виставляється за наступних умов:

- 1) мають місце деякі непринципові помилки несуттєвого характеру у викладі відповідей при повних знаннях програмного матеріалу;
- 2) переважання логічних підходів перед творчими у відповідях на питання;
- 3) не завжди правильне прогнозування подій від прийнятих рішень;
- 4) вміння пов'язати теорію з практикою.

Оцінка **«Задовільно»** (D): 68 – 74 балів виставляється за наступних умов:

- 1) репродуктивний підхід до засвоювання та викладання матеріалу;
- 2) недостатня повнота викладання матеріалу;
- 3) нечітке викладання матеріалу на папері, порушення логічної послідовності при викладі матеріалу.

Оцінка **«Задовільно»** (E): 60 – 67 балів виставляється за наступних умов:

- 1) репродуктивний підхід до засвоювання та викладання матеріалу;
- 2) недостатня повнота викладання матеріалу;
- 3) неглибокі знання основного матеріалу, наявність великої кількості неточностей у викладі матеріалу;
- 4) нечітке викладання матеріалу на папері, порушення логічної послідовності при викладі матеріалу.

Оцінка **«Незадовільно»** (FX): 1 – 59 балів виставляється за наступних умов:

- 1) відсутність знань з більшої частини матеріалу, погане засвоєння принципових положень курсу;
- 2) наявність грубих, принципових помилок при виконанні отриманих завдань;
- 3) неграмотне і неправильне викладення відповідей на папері.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсовому проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
83 - 89	B	добре	
75 - 82	C		
68 - 74	D		
60 - 67	E	задовільно	незараховано з можливістю повторного складання
1 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

13. Методичне забезпечення

1. Політична економія (Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник (лист № 1/1-17903 від 11.11.2014)) Навч. посіб. / Гаркуша Ю.О., Мельникова В.І., Павленко Т.Ю., Сафронов Я.В., Хмель С.М., Хмель В.І., Шведова Г.М. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т «ХАІ», 2014. – 320 с.

2. Основи економічної теорії (Гриф надано Міністерством освіти і науки України (лист № 1/11-8911 від 10.06.2014 р.) Підручник / Гаркуша Ю.О., Мельникова В.І., Павленко Т.Ю., Сафронов Я.В., Хмель С.М., Хмель В.І., Шведова Г.М.– Х.: Нац. аерокосм. ун-т «ХАІ», 2014. – 316 с.

3. Політична економія : навч. посіб. / Ю.О. Гаркуша, І.Ю. Тур, Г.М. Шведова. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського «ХАІ», 2011. – 152 с.

4. Політична економія : методичні рекомендації до семінарських занять і самостійної роботи студентів. / Ю.О. Гаркуша, І.Ю. Тур – Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського «ХАІ», 2008. – 52 с.

5. Економічна теорія: навч. посіб. / Ю.О. Гаркуша, В.І. Мельникова, С.М. Хмель, В.І. Хмель, І.Ю. Тур, Г.М. Шведова. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського «ХАІ», 2010. – 212 с.

6. Экономическая теория учеб. пособ. / Ю.А. Гаркуша, В.И. Мельникова, С.Н. Хмель, В.И. Хмель, И.Ю. Тур, А.Н. Шведова. – Х.: Нац. аэрокосм. ун-т им. Н.Е. Жуковского «ХАИ», 2012. – 205 с.

7. k601@khai.edu - електронний ресурс, на якому розміщено навчально-методичний комплекс дисципліни, який включає в себе:

Обов'язкові складові:

- робоча програма дисципліни;
- конспект лекцій, підручники (навчальні посібники), в тому числі в електронному вигляді, які за змістом повністю відповідають робочій програмі дисципліни;
- методичні вказівки та рекомендації для виконання курсових робіт та проектів, розрахункових та розрахунково-графічних робіт, лабораторних та практичних робіт, а також рекомендації для самостійної підготовки;
- тематики індивідуальних завдань;
- приклади розв'язування типових задач чи виконання типових завдань;
- питання, тести для контрольних заходів;
- каталоги інформаційних ресурсів.

14. Рекомендована література

Базова

1. Фінансово-економічна грамотність: підручник: [у двох частинах] – Ч. 1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за редакцією д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О.В. Димченко. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2017. – 1024с.;
2. Фінансово-економічна грамотність: підручник: [у двох частинах] – Ч. 2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки / за редакцією доктора економічних наук, професора О.Б. Жихор. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 440с.
3. Політична економія (Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник (лист № 1/1-17903 від 11.11.2014)) Навч. посіб. / Гаркуша Ю.О., Мельникова В.І., Павленко Т.Ю., Сафронов Я.В., Хмель С.М., Хмель В.І., Шведова Г.М. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т «ХАІ», 2014. – 320 с.
4. Основи економічної теорії (Гриф надано Міністерством освіти і науки України (лист № 1/11-8911 від 10.06.2014 р.) Підручник / Гаркуша Ю.О., Мельникова В.І., Павленко Т.Ю., Сафронов Я.В., Хмель С.М., Хмель В.І., Шведова Г.М.– Х.: Нац. аерокосм. ун-т «ХАІ», 2014. – 316 с.
5. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка [Текст]: Навч. посіб. 2-ге вид. перероб. Та доп. / Мацелюх Н.П., Максименко І.А. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 382 с.
6. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія. [текст]: навч. посіб. А.В.Сірко – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 416 с.
7. Щетинін А.І. Політична економія. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 480 с.
8. Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія: Підручник. – К.: Ельга Ніка-Центр, 2002
9. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2006. – 631 с.

Допоміжна

1. Башнянин, Г.І. Політична економія [Текст]: навч. посіб. / Г.І. Башнянин, Е.С. Шевчук. – Л.: Магнолія плюс, 2006. – 308 с.
2. Корецький, М.Х. Економічна теорія [Текст]: навч. посіб. / М.Х. Корецький, О.І. Дацій. – К.: Центр навч. літ-ри, 2007. – 256 с.
3. Макконнелл, К.Р. Економікс [Текст] / К.Р. Макконнелл, С.Я. Брю, Ш.М. Флінн. – М.: ИНФРА, 2011. – 1010 с.
4. Маркс, К. Капітал [Текст] / К. Маркс, Ф. Энгельс. // Соч. – 2-е изд. – М.: Политиздат, 1960. – Т. 23. – 907с.
5. Мочерний, С.В. Історія економічних вчень [Текст]: навч. посіб. / С.В. Мочерний, М.В. Довбенко. – Л.: Новий світ, 2006. – 488 с.
6. Основи економічної теорії [Текст]: підруч. / за ред. О.О. Мамалуя. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 480 с.
7. Основи економічної теорії [Текст]: підруч. / за ред. Ю.В. Ніколенка. – К.: Либідь, 2003. – 270 с.
8. Мочерний, С.В. Політекономія [Текст]: підруч. / С.В. Мочерний, Я.С. Ларіна. – К.: Знання, 2006. – 290 с.
9. Політекономія [Текст]: підруч. / за ред. Ю. В. Ніколенка. – К.: ЦУЛ, 2003. – 412 с. . Шишкин, А.Ф. Экономическая теория [Текст]: учеб. / А.Ф. Шишкин. – М.: ВЛАДОС, 2010. – 1160 с.
10. Экономическая теория [Текст]: учеб. / под ред. В.Д. Камаева. – М.: ВЛАДОС, 2003. – 532 с.

15. Інформаційні ресурси Сайт кафедри

k601@khai.edu